

Izhaja

vsak četrtek (po potrebi tudi večkrat) z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankirajo in pošljajo uredništvu lista »Mir«, Velikovec, Koroško.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

Nefrankirani dopisi se ne sprejmejo.

MIR

Glasilno koroških Slovencev.

Velja

za celo leto K 12.—
» pol leta » 6.—
» četrt » » 3.—
» 1 mesec » 1.—

Naročnina se plačuje vnaprej.

Za oglasila se plačuje po 20 v, med besedilom po 40 v za 1 cm² vsakokrat, minimum 24 cm². — Za poslano se plačuje po 30 v, za parte, zahvale in izjave po 40 v za 1 cm². — Za male oglašje se plačuje po 10 v za besedo; debelo tiskano 20 v vsakokrat; minimum 2 K.

Za izvestilo pri upravništvu 1 K posebej. Vprašanjem je za odgovor priložiti znamko.

Denar naj se pošilja na naslov: Upravištvu lista »Mir«, Prevalje, Koroško.

Leto XXXVIII.

Prevalje, 19. decembra 1919.

Št. 35

Ljudstvo je govorilo. Sijajen uspeh ob poizkusnem glasovanju.

Izvedli smo v coni A poizkusno glasovanje. **Oddanih je bilo nad 80% glasov za Jugoslavijo.** Ljudje - Nemci, ki so oddali svoje glasove za Nemško Avstrijo, so nam sedaj izjavili, da bodo tudi oni

glasovali pri plebiscitu za nas, ker stoji Avstrija ob robu propada in je samo vprašanje tednov, da popolnoma razpade. Glasovanje se je vršilo popolnoma nepristransko. Ljudski glas je božji glas!

1. december 1918 — 1. december 1919.

1. decembra 1. 1918 je zasedel nadporočnik Malgaj s svojo hlabro četo Velikovec, 1. decembra 1919 pa smo obhajali v Velikovec lepo obletnico našega narodnega jedinstva.

Nemci so v teku 1. 1919 s silo napadli naše kraje, njih vojaške tolpe so ropale in plenile in odnesle ter uničile veliko narodnega premoženja. A prišla je odrešitev in sedaj uživamo jugoslovansko svobodo po težkih letih tlake in hlapčevstva.

Kaj nam je prineslo narodno osvobodjenje, kaj nam je dala naša država?

Veliko. — V veliki prodajalni na Dunaju stoji jugoslovanski trgovec in kupuje robo. Dunajčan pravi, da je vse razprodano, vendar pa še izbere trgovec nekaj robe in jo kupi. V skladišče pride Anglež, premotri najlepše sukno in tkanino in vpraša za ceno. Ogovore mu, a on se ne pogaja in kupi skoraj vse skladišče za višjo ceno, kakor jo moremo mi plačati. Za njega ni ničesar drago, ker ima angleški denar napram avstrijski kroni tako vrednost, da je Avstrija za posestnika tega novca najcenejša država. In zato so Angleži in Francozi izvlekli iz Avstrije vse najboljše industrijske izdelke, pokupili so veliko tovarn in izčrpavajo delavno moč pokornih Avstrijcev do skrajnosti. Ljudstvo pa je gladovno, boso, ker je draginja neznosna, a zmagovalci so siti in zadovoljni, ker s svojim denarjem lahko vse pokupijo.

To je blede slika zemlje, v kateri gospodarijo zmagovalci. Pokorni narod ni niti gospodar svojega imetja in svoje delavne moči. Živi ob drobtinah, ki mu jih meče z bogate mize zmagovalca. A zmagovalca nima srca in naj se ime-

nuje Rimljan, Turek, Nemeč, Francoz, Amerikaneč ali Anglež. Zmiraj je veljalo načelo: Vae victis! Gorje premaganim! Zmagovalca izsesava svojo žrtev moralno in ekonomsko in ji pripušča, da živi samo toliko, kolikor je njemu v korist.

Prvega decembra je minulo leto dni, odkar je bila svečano proglašena naša edinstvena država.

S tem je bil preprečen nadaljni naval tujcev na našo zemljo, ki se je bila oslobodila avstrijskega robstva. Nastala je moralna in fizična sila, kateri se imamo zahvaliti, da danes ne delimo usode Avstrije, Madžarske in onih naših krajev, ki se v italijanskem suženstvu in nemškem despotizmu ne smejo niti giniti in morajo pretrpeti najhujše zlo.

Prvo leto našega obstanka v skupni državi ni bilo povsem lahko. Še danes trpimo bedo. Toda v obče ni slabo. Osnovanje edinstvene države nas je rešilo mnogih neprilik. Stoletja smo bili ločeni drug od drugega, in v nas je ostalo mnogo eksplozivnih snovi, ki bi se bile lahko vnele v meščansko vojno. Naša država bi bila lahko postala to, kar je Ukrajina ali katera država ob Baltiškem morju. Naše edinstvo nas je rešilo te nesreče. Tudi pri nas so bile plemenske in socijalne borbe, a stekle so se v normalen tir.

Jedinstvena država pa nas ni obvarovala samo meščanske vojne, njej se imamo zahvaliti za vse ono, kar nam je prisodil in priznal egoistični zunanji svet. Ne Wilson, ne Francija, ne Angleži nam ne bi bili mogli pomagati, če se ne bi bili prej združili v državo. Mirovna konferenca ni imela usmiljenja s tistimi, ki se niso mogli ali niso znali zase pobrigati. Meščanska vojska bi bila odprla vrata vsem našim sovražnikom in D'Annunzio se ne bi bil ustavil na Reki, morda tudi ne

v Ljubljani in v Zagrebu. Mirovna konferenca bi bila polovico naše države razdelila med pohlepne sosedne, če bi bili pokazali, da za slobodo nismo zreli.

Polovico našega naroda bi bila pod tujim jarmom in bilo bi nam veliko hujše kakor pa Avstriji, Madžarski, Ukrajini ali Estoniki.

V našem srcu je tlelo gorje, ko so Nemci zasedli Koroško, vojska naše jedinstvene države je vrgla stare naše sovražnike nazaj in tako smo ohranili Slovenci velik del svojih zemlja, katere bi bili drugače gotovo izgubili. Vsak čas smo pričakovali navala rdečih gardistov na Medjimurje, a naša država je tudi to pokrajino rešila. Romuni so segli po Banatu, država je rešila velik del Banata in z njim srbski živelj.

Sami za se se ne bi bili mogli boriti. Italijani, avstrijski Nemci, Madžari, Romuni, Bolgari in tudi Grki bi bili napravili iz nas to, kar so napravili nekdanji Prusi, Avstrijci in Rusi iz Poljske. Z našim delom, našo krvjo, z našim denarjem bi bili plačevali Nemci vojne dolgove in bi se naprej bogatili.

Kako pa bi bilo na Koroškem, to smo občutili prej stoletja, posebno pa ob priliki, ko je nemška vojska prišla v naše kraje. Kdor še sedaj ne izprevidi, je slep, takemu ni pomagati, podoben je tistemu hlapcu, ki je »rešil«
svoj denar na ta način, da je zamenjal vse jugoslovanske krone za enako svoto nemških, da se obvaruje »falute«.

Mi pa, kar je nas poštenih in pametnih ljudij, bodisi Slovencev ali Nemcev, bomo oddali ob plebiscitu svoj glas Jugoslaviji. Eno leto smo preživeli in uvideli, da je tukaj še najboljše. Država, ki je prestala ta čas, ima tudi bodočnost. Naj Lemisch, dr. Pflanzl, Lutschounig še tako vpijejo v Št. Vidu in Celovcu, naj kličejo na pomoč antantino misijo kakor hočejo, mi smo in ostamo jugoslovanski državljani.

Kaj smo prodali avstrijski republikli?

„Saj sami nič nimate,“ pravijo Nemci in nemškutarji, „kaj se boste hvalili, da prodajate Nemcem.“ Nekaj pa le imamo, in da bodo naši čitatelji videli, koliko je avstrijska republika dobila postavnim potom iz Jugoslavije, pa hočemo danes navesti nekaj števil iz uradnega lista

Podlistek.

Dr. J. Kotnik:

Iz Bosne.

Banja Luka, koncem oktobra 1919.

Neupogljiva usoda, proti kateri sem se boril z vsemi močmi, me je zopet zanesla v ta kraj, ki sem ga pred petimi leti zapustil.

Nekoč, v mlajših letih, me je hrepenenje gnalo sem v te kraje, da jih vidim in spoznam na lastne oči. Zaželel sem si takrat v ta novi, napol iztočni svet, o katerem oni, ki ga niso imeli prilike videti, nikoli ne morejo imeti pravih pojmov.

Na tej zemlji je tudi mnogo slovenskih grobov. O hrabrosti naših slovenskih fantov pričajo debele knjige, pričajo brezštevilne gomile, s katerimi so še danes posejana bosenska tla. Da so znali ti naše fantje, junaki iz Kranjske, Štajerske, Koroške, da osvajajo to zemljo za bodočo Jugoslavijo, gotovo jim ne bi bilo žal ne težkega truda, ne dragocene krvi. Tako je zapisala Pravica, da mora to, kar je bilo pridobljeno z našo krvjo, pripadati tudi nam.

Veliko je bilo trpljenje, ki je šlo v času svetovne vojske preko Bosne in Hercegovine, neizmerno je bilo ponižanje, prizadeto srbskemu narodu v Bosni zlasti v početku vojske. Kar jih

krvoločni rablji niso obesili, odpravili so jih v temne ječe širom Avstrije in Madžarske. Toda vsaka stvar ima tudi svojo solnčno stran. Mnogi od teh, ki so bili izpočetka vtaknjeni v ječe, bi morebiti danes gnili po raznih bojiščih, a tako so povečini vendarle ostali pri življenju. Začudil sem se, videč, da živi še ta in oni, ki sem ga imel že davno za mrtvega.

Opazati je tukaj veliko število invalidov, morda v večjem obsegu nego pri nas. Znano je pač vsem, da so Bošnjake avstrijski polkovodci zelo radi uporabljali tam, kjer je bil položaj najnevarnejši. „Die braven bosnischen Truppen!..“

V splošnem pa sledovi vojske ne bodejo tako v oči kot drugod. Zemlja je bogata in rodovitna, ter se hitro popravlja. Živine je dosti, zlasti drobnejše, ovac in svinj. Vsak terek je tukaj tedenski semenj. Živine, tudi konj, je v izobilju na prodaj. Dokaz, da je tukaj dosti živine, je tudi to, da med vojsko v Banja Luki nikoli ni bilo meso na karte in v tem oziru tudi nikoli niso trpeli pomanjkanja. Nedostajalo je le moke in deloma masti.

Dobršen del bosenskega bogastva tvorijo slive. Letos pa so večinoma vse pozeble. Zato je turščica dobro uspela. Vsled izredno tople jeseni se je tako popravila, da je 3 do 4 m visoka ter ima vsaka po nekaj storžev.

V turškem delu mesta ista slikovitost kot pred vojsko, samo malo manj razkošja.

Drugače pa je opaziti, da so se jeli Mohamedanci precej živahno gibati. Tudi Mohamedanke hodijo v javne šole, česar pred vojsko ni bilo videti. Nekaj mladih Turkinj imamo celo v naši realni gimnaziji. Tudi lica si ženske ne zakrivaje več tako skrbno kot poprej; sedaj je lahko videti dekleta do 18. leta, ki šetajo s čisto odkritim licom. Mohamedanci so pač izprevideli, da se ne da trajno kljubovati teku časa in njegovih zahtev. Preostajalo jim je samo dvoje: ali polagoma izumirati, ali pa se prilagoditi razmeram. Izbrali so poslednje.

Zanimivo je dejstvo, da se na ulici, v kavarni in drugod še zelo mnogo govori po nemški, morebiti celo več, nego v naših krajih. Nihče se nad tem ne zgraža, ker vsakdo vé, da nam danes ti Nemci ne morejo biti več nevarni.

Mnogi izmed nemških uradnikov, ki so bili v narodnem oziru bolj razvpiti, so prve dni preobrata bežali iz Bosne, boječ se najbrže, da bi se moglo domače prebivalstvo maščevati nad bivšimi tlačitelji. Toda tudi tukaj se je pokazala pohlevna slovanska kri. Nikomur se ni ničesar zgodilo, samo nekaj najrazvpitejših uradnikov je bilo odpuščenih, oziroma umirovljenih. In tako so se sčasoma tisti Nemci, ki so bežali iz strahu pred srbsko osveto, zopet vrnili in služijo danes naši novi državi z isto vnemo kakor bivši Avstriji.

V Sarajevu izhaja še nemški list „Sarajevoer Bote“, ki je po svoji nedolžni vsebini namenjen

državnega urada za ljudsko prehrano na Dunaju. (Verordnungsblatt des Staatsamtes für Volksernährung Nr. 14 z dne 31. oktobra 1919.)

18. januarja 1919 smo sklenili z Avstrijo pogodbo za fižol in moko. Imeli bi prodati 50 ton (500.000 kg) fižola in tega smo do 15. oktobra tudi odposlali. Odposlali smo tudi 236.6 ton moke.

Druga pogodba z avstrijsko republiko je bila sklenjena dne 5. julija 1919. Po tej pogodbi smo prodali do 15. oktobra 1919: 200 konj, ki so bili 716 q (centov) težki, 100 glav goveje živine, ki je bila 618 q (centov) težka ter 150 ovc.

Centralna uprava za trgovski promet v Belemgradu je sklenila 22. marca 1919 z avstrijsko republiko pogodbo. Prodali in odposlali smo do 15. oktobra 1919: 3582.1 ton krompirja, 54.17 vagonov ovsa, 1587.8 vagonov koruze in koruzne moke, 43.2 vagonov ječmena, 2 vagona prosa, 95.58 vagonov fižola, 1000 glav goveje živine, ki je bila 5097 q (centov) težka, 3.61 vagonov povojenega svinjskega mesa, 121.3 ton masti, 2852 klavnih konjev, ki so bili 9362 centov težki, 921.8 centov svinjskega špeha, 75.4 ton kuretine!! 7020.5 zabojev jajc (1 zaboju jih je vseboval okoli 1600) in 6138 živih svinj, ki so tehtale 9178 centov.

Centralna uprava za trgovski promet v Belemgradu je dne 1. septembra 1919 sklenila drugo pogodbo. Do 15. oktobra smo prodali in tudi odposlali: 529.3 ton fine pšenične moke št. 0, 554.2 ton pšenične moke št. 6.

To je bilo odposlano do 15. oktobra 1919. A to še ni vse, veliko se je odposlalo po 15. oktobru in koliko pa je šlo skrivaj čez mejo, za koliko so izdajala obmejna okrajna glavarstva dovoljenj!

Po pogodbi z dne 1. septembra 1919 dobi Avstrija še od nas: 12.970.7 ton pšenične moke št. 0, 8445.8 ton pšenične moke št. 6, 28.000 ton pšenice, rži in ječmena, 24.000 ton koruze iz letine 1918, 4000 ton stročnega sočivja (fižola, graha itd.), 6000 ton tropin in neužitnega žita, 80.000 ton krompirja, 6000 ton debelih svinj, 1000 glav pitane goveje živine, 5000 ovc, 25 vagonov kuretine, 200 ton svinjske masti in špeha, 100 zabojev jajc in olja ter trdega sira, kar ga nam bo preostalo. Tona je 10.000 kg.

Sedaj pa, ko imate ob zimskih večerih čas, pa izračunajte, koliko kilogramov je šlo v Nemško Avstrijo in koliko smo za to dobili!

Celovški špispurgarski časopisi, posebno pa „Kärntner Landsmannschaft“ pišejo, da nimamo ničesar. Ja hudika, koliko pa še hočete imeti? Pravite, da lahko izhajate brez nas. A številke govore popolnoma drugače.

Zato bomo pa mi Slovenci in Nemci v coni A ki malo dalje vidimo, kakor pa do celovškega lintverna, glasovali za Jugoslavijo. Hvala Bogu, nekaj še imamo in če bodo Nemci v Celovcu pametnejši postali, pa bomo s časoma še njim kaj poslali, tukaj smo ob meji. In ko bo železnica zopet vozila do Celovca, bomo še mi kaj zaslužili. Zaslužiti pa morajo tudi naše gospodarske in kmečke organizacije, ki morajo doseči, da se bo promet vršil potom kmečkih kreditnih zavodov.

Za to bomo že poskrbeli. Če pa kdo ne bi verjel, da so številke resnične, mu pa lahko pokažemo črno na belem v uradnem listu št. 14, z dne 31. oktobra 1919 državnega urada za ljudsko prehrano na Dunaju.

le še raznim nemškimi „fajlam“ in vdovam bivših avstrijskih uradnikov. V sedanjo politiko se omenjeni list prav nič ne meša.

Politična uprava je povečini v rokah Čehov in Poljakov, ki seveda hočejo biti kavalirji in ne marajo preveč natezati politične vajeti. Zato je svoboda tem večja in čestokrat slabo tolmačena.

Politične razmere so v Bosni zelo napete. Čuti se v tem oziru bližina Belgrada. Vse stranke izdajajo svoje liste, ki se navzlic pomanjkanja papirja množijo kakor gobe po dežju. Časopisje pa po svoji vsebini ne stoji na posebni višini. Osebnih napadov še menda nikjer nisem čital toliko kakor v tukajšnjih časopisih.

Čehi, in deloma tudi Poljaki, bivši uradniki, ako niso gmotno navezani na to zemljo, se polagoma izseljujejo v svojo novoosnovano državo. Tudi Hrvati zapuščajo Bosno in sprejemajo službe v Hrvatski. Samo Nemci, še bolj pa židje in z ostali Mažari, se trdno oklepajo „zlate“ Bosne.

Drugače se v Bosni živi kakor povsod po naši domovini. Veselje, godba, petje, pitje — toda le malo resnega in stvarnega dela.

V tem oziru ipak prednjačimo mi Slovenci. Zmisel za solidnost in stvarnost je pri našem ljudstvu še najbolj razvit in zato ni čudo, če potniki, ki se vračajo s potovanja po slovenski zemlji, izjavljajo: „Slovenci so kvas Jugoslavije.“

Avstrija ima žita samo do 18. jan. 1920.

Na Dunaju so se državni tajniki sešli z zastopniki velesil in so jim pojasnili obupni položaj avstrijske republike. V par tednih bo prebivalstvo brez živil in brez premoga, nastopila bo anarhija, če Pariz ne bo pomagal. Zato prosijo, da bi v Parizu sprejeli državnega kanclerja in državne tajnike za ljudsko prehrano, trgovino, promet in finance, da bi tam lahko osebno po-tožili gorje avstrijske republike. Državni tajnik za prehrano je nato slikal obupni položaj. Moke ima Avstrija 62.500 ton na razpolago, ki bi segla do 18. januarja 1920. A še pri Sirakuzah se je potopil parobrod, ki je vozil živila za Avstrijo, za čas po 18. januarju nimamo nobenega žita, nobene moke, da bi preskrbeli ljudstvo.

1. Državni tajnik je prosil, naj velesile mesečno pošljejo 50.000 ton žita, del te pomoči na račun kredita, ki ga je dala v dolarjih Amerika.

2. Za nadaljno preskrbo pa kredit v znesku 6 do 9 milijonov dolarjev.

Na koncu je pristavil: „Lahko izračunam dan, ko bomo od lakote umirali, če ne dobimo kredita.“ A tudi kuriva za zimo strašno primanjkuje. Gozdovi v Dunajski okolici so goli, vse seka drva. Težko bo vzdržati red na Dunaju. Dr. Reisch je povedal, da je 48 milijonov dolarjev, ki jih je posodila Amerika, skoraj že porabljenih. Blaga nimajo več. Ker mora Avstrija kupovati živila za denarjem (z dobro valuto), bo napravila že v letu 1919 čez 8 milijard kron dolga.

Antanta ponuja denarje za tobačni avstrijski monopol, za uvozne monopole, za umetnostne zaklade, za železnice itd. A prodaja se mora kmalu izvršiti, ker drugače bo prepozno. Zastopniki velesil so izjavili, da bodo poročali o položaju avstrijske republike svojim vladam. Dr. Renner je naglašal, da se razmere do Čehoslovaške in Jugoslavije od dne do dne boljšajo.

Izboljšale bi se razmere med Avstrijo in Jugoslavijo že prej, če ne bi bilo v Gradcu in Celovcu tistih zakotnih listov, ki dan na dan hujskajo proti naši državi, tako da smo morali pogodbe, ki smo jih sklenili z Avstrijo, vsled hujskarij graških in celovških listov preklicati. In če mislijo naši Nemci, ki uživajo dobroto v Jugoslaviji, da koristijo svojim narodnim bratom, če hujskajo dan na dan proti državi, se jako motijo. (Poročilo posneto po „Neues Grazer Tagblatt“ z dne 4. decembra 1919.)

Politični pregled.

Volitve na zapadu.

Volitve na zapadu so se vršile pod vplivom velikega svetovnega preokreta. Prevladujejo socialni ekonomski problemi. Francoska je preplašena od boljševiške vojske. Buržoazija se je organizirala pod vodstvom Clemenceauvim. Proletariat se je bojeval z nacionalnim republikanskim blokom, ki je tudi zmagal. To pomeni, da je narodna ideja na Francoskem še silna. V Italiji pa je ekstremni nacionalizem in ministerijalizem dobil hud udarec. Tam je vladal imperijalizem, kmet in delavec pa je stradal. Pri socialistih je prevladala boljševiška struja, kmečko ljudstvo pa je pristalo na italijansko ljudsko stranko, ki ima v programu radikalno agrarno reformo. Veliko pa se jih ni udeležilo volitev. V Belgiji so katoliki in liberalci na korist socialistov oslabljeni. Katoliška stranka je izgubila okoli 20 mandatov in s tem tudi absolutno večino v parlamentu in je demisijonirala. Novi belgijski državni zbor bo sestavljalo 79 katolikov (prej 99), 67 socialistov in 38 liberalcev. V Italiji je bilo izvojenih 155 soc. demokratov, 102 katoličana, 8 republikancev in 243 zastopnikov, ki pripadajo različnim liberalnim skupinam.

Zborovanje hrvaške ljudske stranke.

V Osijeku je bilo 23. novembra zborovanje hrvatske ljudske stranke, katerega se je udeležil tudi poslanec Fr. Smodej.

Katoliški kongres v Mariboru 1. 1920.

1. decembra so se zbrali v Ljubljani vsi kulturni krščanski delavci in organizacije, da se posvetujejo o velikem mednarodnem kulturnem zborovanju, ki se bo vršilo leta 1920. v Mariboru. Sestanek sta sklicala ljubljanski knezoškof dr. Jeglič in dr. Korošec. Vršil se bo velikanski orlovski tabor. Do sedaj so se prijavili češki orli, Poljaki, ameriška, belgijska in francoska telovadna društva. Ob tej priliki hočejo položiti temelj mednarodni kršč. orlovski organizaciji.

Mirovna pogodba.

V mirovni pogodbi, ki bi jo morali mi Jugoslovani podpisati, je bilo tudi določeno, da imamo še le potem pravico do odškodnine, če bi zvezne države že deloma dobile povrnjeno škodo. Naša delegacija pa je dosegla, da bomo denar že prej dobili, zahtevala je tudi predujema na odškodnino.

Predarlška

se hoče ločiti od Avstrije in se priklopiti Švici. S tem bi prešla še zadnja tekstilna industrija, ki se še nahaja v Avstriji, v tujo državo.

Dr. Korošec

organizira jugoslovansko ljudsko (pučko) stranko. Dne 14. novembra je imel v Karlovcu sestanek z duhovništvom mesta in okolice. V ženski zvezi je imel predavanje o ženskem vprašanju, o položaju žene v naši novi državi. — Dne 7. nov. je imel v Zagrebu sestanek z zagrebškim kršč. socialnim delavstvom.

Volitve v madžarsko konstituanto

se bodo vršile 21. decembra 1919. Konstituanta se bo sestala 3. januarja 1920.

Začasni nemški koroški deželni zbor

zboruje v Št. Vidu ob Glini. Poslanec dr. Pflanzl je v seji dne 27. nov. predlagal, naj se spremeni stanovanjski zakon in naj se ubogim, ki niso nemški Avstrijci, ne daja kart za uboge.

Kmečko zborovanje v Zagrebu.

Dne 3. dec. se je vršilo v Zagrebu veliko kmečko zborovanje kmečkih demokracij. Vseslovensko ljudsko stranko sta zastopala poslanca Brodar in dr. Kulovec.

Dnevne vesti.

Regent Aleksander je odpotoval 29. novembra v Pariz.

Božične počitnice bodo trajale na vseh šolah v Sloveniji od 24. decembra 1919 do vstetega 6. januarja 1920.

Imenovanje. Minister za pravosodje je imenoval za pisarniškega predstojnika v Mariboru Jakoba Podlesnika, pisarniškega predstojnika v Inomostu.

Poslanec Fr. Smodej — glavni urednik „Slovenca“. G. poslanec Smodej je prevzel glavno uredništvo „Slovenca“. Dosedanji glavni urednik dr. Izidor Cankar se je vrnil k svoji stroki, k zgodovini umetnosti, in bo nadaljeval strokovne študije.

Nadsvetnik Jurij Kristof umrl. Težko in bridko izgubo imamo zopet zaznamovati, naš koroški rojak Jurij Kristof je legel k večnemu počitku. Rodil se je leta 1854. v Žvabeku kot kmetski sin, se z lastno marljivostjo in pridnostjo izsolal in posvetil po končanih vsučiliških študijah sodnijskemu stanu. Še kot dijaku mu je vcepil nepozabni Andrej Einspieler ljubezen do materinega jezika, kateremu je pokojnik ostal zvest v najtežavnejših časih in razmerah. Služil je v mladih letih v Celovcu, potem na Štajerskem, končno pa na Koroškem in to samo v Železni Kapli čez 20 let. Temu okraju je vtisnil v najlepší svoji dobi svoj čisti pečat. Bil je eden izmed onih sodnikov, ki so pri nas začeli uvajati slovenščino pri sodiščih; vkljub najhujšemu pritisku in preganjanju od zgoraj se od začetne poti ni dal odvrniti. Bil je sodni svetnik že od leta 1900. in čeprav se mu je obljubovalo povišanje, on ljubezni do slovenščine ni opustil in je bil pred vojno dolga leta edini sodnik na Koroškem, ki je slovensko uradoval. Že pred vojno je izpolnil predpisano službeno dobo, a se je zaslužnemu in potrebnemu počitku odpovedal samo zaradi tega, ker je vedel, da bi na njegovo mesto prišel kak Nemec. Celo avstrijski minister se je zastoj zaganjal v ta trdni značaj, da bi ga z obljubami in grožnjami spravil z mesta. Tako je v mučni 40 letni službi doživel mlado zoro Jugoslavije, prva naša vlada ga je imenovala v priznanje za nadsvetnika. Tudi nadalje je vztrajal v službi in pomagal graditi in urejati s svojo izkušeno roko mlado državo. Predolgi napor pa je presezel njegove telesne sile, nagloma pa mirno je zaspal. Bodi nam vzor značajnosti, delavnosti in vztrajnosti! Bodi mu lahka zemljica jugoslovanska!

Na Brnci pri Beljaku je zborovala nemška soc. dem. stranka, ki je med drugim zahtevala, naj se zopet otvori šola, katero so kratko pred začetkom šolskega leta Italijani zasedli.

Koroška podružnica Slovenskega planinskega društva. V novembru se je vršilo v Ljubljani zborovanje delegatov podružnic SPD.

Koroško podružnico je zastopal odbornik Fr. Smodej, ki je imel pred zborovanjem razgovor z odborniki in poslancem Fr. Grafenauerjem kot predsednikom koroške podružnice. Predlagal je, naj se prejšnja koroška podružnica razpusti in naj likvidira premoženje osrednji odbor planinskega društva, ki ga naj porazdeli na podružnice, ki se bodo na Koroškem na novo osnovali. Snujejo se podružnice za Mežiško dolino, za Velikovec in Železno Kaplo ter za Rož. Tako bo delo lažje in bo gotovo rodilo več sadu.

Suha. Z dnem 15. novembra 1919 se je izločila poštna nabiralnica Suha iz okoliša poštne urada Libeliče, kareremu je bila do sedaj začasno pridružena, in se prideli zopet okolišu poštne urada Labod.

V Borovljah se je vršil Miklavžev večer, ki je dobro uspel.

Demonstracije proti lakoti so se vršile v Inomostu. Demonstrantje so razbili šipe v trgovinah in zavodih, kjer se nahajajo živila. Laški karabinierji so umirili ljudstvo, pa nič ni pomagalo. Ljudstvo je vdrlo v trgovine in odnašalo živila.

Koroški nemški begunci so zborovali dne 3. decembra pri Grümmerju. Predsedoval je Lutschonig iz Žihpolj. Veliko beguncev je že porabilo vse prihranke, zahtevali so, naj se jim poveča begunska podpora in klicali mednarodno komisijo na pomoč.

„Kdaj pa pridejo?“ „Kdo?“ „Berite!“ Ko so bili Jugoslovani v Celovcu, so Nemci vedno popraševali: „Ja, wann gehen sie denn?“ (Kdaj pa pojdejo?) Sedaj pa, ko jih muči glad, pa poprašujejo: „Wann kommen sie denn?“ (Kdaj pa pridejo?) Vsa naša privatna poročila javljajo, da je v Celovcu že polovica prebivalstva za Jugoslavijo in komaj čakajo, da bi prinesli živil.

Železnica Kranj-Velikovec-Št. Janž na Mostiču. Naši inženjerji so izdelali načrt za železnico Kranj-Velikovec-Št. Janž na Mostiču. Res bi jo zelo potrebovali, vprašanje pa je, ali ne bi bolje kazalo speljati progo na Kamnik. To bi bila še bližja zveza z Ljubljano in z morjem. Strokovnjaki naj bi tudi o tem načrtu premišljevali!

Nemški koroški proračun za leto 1919 zahteva letnih 17,507.848 K (za 7,294.995 K več kakor za leto 1918), dohodki pa znašajo samo 9,939.631, torej manjka 7,568.217 K. Zakaj hočejo koroški Nemci, da bi glasovali za Koroško? Zato, da bi jim pomagali milijonske dolgove plačevati.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani otvorila je novo podružnico v Borovljah, katera že nekaj časa posluje. Potom Borovljske podružnice izvrševali se bodo tudi posli njene Celovške posestrime. Vso tozadevno korespondenco naj se odpošilja na naslov podružnice v Borovljah.

Za 100 jugoslovanskih kron so plačevali 2. decembra na Dunaju uradno 125 nemško-avstrijskih.

Živila v avstrijski republiki. „Nenes Grazer Tagblatt“ z dne 4. decembra poroča iz Dunaja: „Cene za mast se bodo že v decembru zvišale. Svinjska mast bo stala 90—100 K, moka se bo pa v januarju podražila, majhen hlebček kruha bo stal 5 kron, kilo moke pa 10—12 kron. Goveje meso bo stalo 48 K, zadnje pa 68 K, meso za pečenke pa 80 K, biftek pa 100 K.“ — Tisti Nemci, ki pri nas niso zadovoljni, naj gredo v Avstrijo gladovat!

Vežanje raztrganih niti. Graški „Arbeiterwille“ z dne 7. dec. 1919 ostro napada staro tetko Tagespošto, ki še vedno misli, da bo zveržila prejšnjo Avstrijo. Da so se razmere med državami, nastalimi iz Avstrije in avstrijsko republiko izboljšale, ni zasluga graške Tagespošte, koje uredniki se celo življenje niso drugega naučili kakor nemškonacionalni študentovski koment, ampak razumnih mož v Avstriji. Jugoslovanom še v glavo ne pade, da bi si želeli prejšnjo Avstrijo nazaj, tudi Čehom in Poljakom ne. In tudi Nemci si je ne žele, pravi „Arbeiterwille“, ker bi bili v taki zvezni državi v manjšini. „Teško bo zvezati raztrgane niti, a zvezali jih bomo,“ pravi list, ker spoznavajo tudi v inozemstvu, da velikonemška glasila kakor so Tagespost (in pa zakotni celovški listi) reprezentirajo najneumnejši del buržoazije v deželi, da pa na ljudske sloje nimajo vpliva, kar dokazujejo vsake volitve.

Tobačne cene je zvišala vlada v avstrijski republiki za 200% pri slabih in za 300% pri boljših tobačnih izdelkih. Po tem avstrijskem ključu so se zvišale cene tobaku tudi pri nas v Jugoslaviji. Tako piše mariborska „Straža“.

Za markiranje bankovcev določeni zavodi na Spodnjem Štajerskem in Koroškem prenehajo s svojim poslovanjem v obče dne 13. grudnia zvečer. Izjemoma pa še bodo davčni uradi na Spodnjem Štajerskem in Koroškem, kakor tudi Avstro-ogrski banka, podružnica v Mariboru, markirali naprej do vstevši 20. grudnia 1919. Do tega

časa markirajo še tudi vsi zavodi v Prekmurju. Občinstvo, ki še morda do sedaj iz kakegasibodi vzroka ni predložilo svojih bankovcev v markiranje, se na to opozori s pripombo, da se z 20. grudnem markiranje definitivno zaključijo, ter pozneje ne bo mogoče dati več bankovcev markirati.

Zvišanje železniških tarifov v Nemški Avstriji. Ldu. Dunaj 10. dec. Državni urad za promet zviša sredi meseca januarja 1920 železniške pristojbine za osebni promet za 50%, pristojbine za blagovni promet pa za 150%.

Srbski dinar velja, kakor je odredil finančni minister, 3 K 50 vinarjev. To je uradni kurz, banke plačujejo nekaj več.

Dopisi.

Borovlje. Mladi filozofi. Neko nedeljo me srečata na poti iz Borovlj dva fanta, ne vem, ali sta učenca meščanske šole, ali sta že šoli odrastla in obiskujeta slovenski tečaj. Govorila sta o slovenski pisavi. „A je čisto lahek, je koj okrogel,“ pravi eden. Drugi oporeka nekaj in se pripogne ter nariše s prstom na tla v pesek, češ: „Vidiš, a je tak-le in tak je l itd.“ Jaz grem svojo pot naprej, a obšlo me je dvoje čustev. Žalostno, ko mora človek videti, da se mora, ne po lastni krivdi, že takorekoč šoli odrastla mladina učiti pisave svojega materinega jezika, in koliko jih je, da te priložnosti nimajo. Drugič me je pa zopet veselilo slišati, da se mladina zanima za slovensko pisavo, katera je bila še pred enim letom zaničevana ničvredna „Windisch“.

V Slovenjgradcu sta ustanovila gospoda Andrej Oset in Franjo Cajnko trgovino z vinom. Ker je to prva slovenska vinska trgovina v Slovenjgradcu in ker bosta imela v zalogi res pristna štajerska, banatska in dalmatinska vina, priporočamo to narodno vinsko trgovino vsem gospodarjem gostilničarjem in drugim najtopleje. Opozorjamo na današnji inserat!

Slovenji Plajberg. (Slovo.) S teškim srcem smo se poslovili od našega gosp. župnika Starca. Malo pred vojno je prišel v naše gore na dušno pastirstvo, nas tolažil v žalosti, nam svetoval v stiskah in kazal osebno najlepši vzgled. Blagohotno je opominjal in svaril in čeprav je osebno trpel od nasprotnikov, ni vračal nemilo za nedrago, ampak je s krščansko ljubeznijo odpustil in zagovarjal celo svoje sovražnike. Želimo samo, da bi prišel zmešnjavam in dogodkom zadnjih časov, ako pri nas ni bilo tako, kakor bi imelo biti in prosimo, da nas ohrani v dobrem spominu. G. župnik se nam je vtisnil v spomin kot vzor-duhovnik, njegovi mili nauki nam ostanejo nepozabni. Želimo prav iz srca, da bi na novem mestu našel polno zadovoljnost.

Hvaležni farmani.

Aprovizacija.

Kakor se nam iz zanesljivega vira poroča, je bilo odposlanih 10. decembra t. l. iz Ljubljane za okraj Velikovec 75.000 kg moke, ki se takoj po dospelku razdeli med prebivalstvo. S tem je prehrana okraja za sedaj zasigurana. Sladkor je tudi dospel in se v najkrajšem času razdeli. Deželni vladi (odseku za prehrano) izrekamo tem potom najtoplejšo zahvalo za požrtvovalnost in trud pri odstranitvi znanih težavnih ovir.

Zahvala.

Slavna **Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru** je darovala upravništvu »Mira« **K 1000** — z namenom, da se list še bolj razširi med koroškimi Slovenci. Upravništvo se za ta lepi dar srčno zahvaljuje in želi, da bi ugledni posojilnici sledili še mnogi drugi taki velikodušni darovatelji.

V Prevaljah, 15. decembra 1919.

Upravništvo „Mira“.

„SAVINJA“

društvo lesnih trgovcev in industrijev v Celju, kupi vsako množino rezanega, tesanega in okroglega mehkega, kakor tudi kostanjevega lesa ter bukovih drv. Tozadevne ponudbe z navedbo cen prosimo na naslov:

„Savinja“, Celje, Kapucinska ulica 5, I. nadstropje ali poštni predal 1.

Listnica uredništva.

G. Stražar: Vaš podlistek smo odložili za poznejši čas.

Listnica upravništva.

Prihodnji številki bomo priložili položnice za vplačilo naročnine, katero moramo draginji papirja in razmeri časa primerno z novim letom zvišati.

Lastnik in izdajatelj: **Gregor Einspieler**, prošt v Tinjah.

Odgovorni urednik: **Otmir Mihálek**.

Tisk tiskarne Družbe sv. Mohorja v Prevaljah.

Odvetnik

dr. Boštjan Schaubach

naznanja, da je otvoril svojo pisarno
v Borovljah.

Učenec

15 let star, poštenih starišev, se sprejme v trgovino z mešanim blagom.

Janko Klun, trgovec,
Kotmaravas.

Gospodarska družba za nakup in prodajo

d. z o. z. v Ljubljani

podružnica Sinčavas

priporoča svojo veliko zalogo

manufakture,

kakor: sukna za obleke, razne vrste barhenta, šifona, triko-perila: srajce, spodnje hlače, nogavice itd.; nadalje: žepne robce, rute, pavole, sukanca (cvirna) itd.; zalogo

svežih mesnih izdelkov:

brunšviške salami, krakovske klobase itd., ter

pristno, staro vino.

Dobavlja razno špicerijsko, kolonijalno in norimberško blago, železnino ter

poljedelske stroje vseh vrst.

Kupuje vse poljedelske pridelke po najvišjih cenah.

Trgovci! Aprovizijski odbori!

Zahtevajte ponudbe!

Učenca

pridnega, poštenega mladeniča katoliških starišev, ki zna dobro slovensko in znabiti tudi nemški jezik, ter želi se priučiti pekovske obrti, sprejme

takoj
Miha Zavodnik, pekovski mojster,
Guštanj, Koroško.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Borovljah.

Delniška glavica: K 15.000.000.

Rezervni zaklad: K 4.000.000.

Prodaja srečke razredne loterije.

Centrala v Ljubljani.

Podružnice:

Celje, Gorica, Sarajevo, Split, Trst in Maribor.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun.
Nakup in prodaja vrednostnih papirjev vseh vrst.

Srečke na obroke,
promese k vsem žrebanjem.

Gostilničarji, kavarnarji,
= vinogradniki, pozor! =

Trgovina z vinom Oset & Cajnko Slovenjgradec.

Naznanjava, da imava veliko zalogo najboljših sortiranih vin, kakor: muškatelj, rizling, šipon, burgundec, portugizec, šilhar, pristni ljutomeržan, pekerčan, haložan, bizeljčan ter črna dalmatinska in banatska stara in nova vina.

Kupujeva iz vseh vinorodnih krajev vsa najboljša vina po najboljših cenah.

Se priporočava

Andrej Oset & Franjo Cajnko.

Razpošiljanje vina v sodih po 50 l naprej.

Vino v steklenicah (buteljkah).

Kmetje, ki hočejo

ovčjo volno

drago prodati, naj pošljejo ponudbe na

**J. Oswald, Velikovec
kavarna „Sparl“**

oziroma, naj se osebno tam zglasijo.

Dr. Ferdo Müller

preje odvetnik v Celovcu, ima sedaj svojo pisarno

v Mariboru, Tegethofova cesta 11.

Ima pa skoro vsak teden opraviti v Pliberku in naznani vsakemu na vprašanje dan prihoda v Pliberk.

Čebelni vosek

suhe satine in odpadke sveč

kupuje po najvišji dnevni ceni

J. Kopač, svečar v Ljubljani

Gospodsvetska cesta 90 (Sp. Šiška).

Kupi „Drava“ Maribor.

Rezan les (smrekov, jelkov, borov, mecesnov, bukov),
tesan les (smrekov, jelkov, borov),
okrogel les (smreka, jelka, bor, mecesen),
bukov les (hlode od 25 cm debelosti naprej),
drva (trda in mehka),
stoječi les v gozdu,
smrekovo skorjo

**kupi vsako množino
„DRAVA“**

lesna trgovska in industrijska družba
z o. z.

v Mariboru.

Kupi „Drava“ Maribor.

Primešaj krmi Mastin!

Enkrat na teden primešaj krmi pest praška **Mastin**. Ob pomanjkanju krme, ko se uporabljajo nadomestna sredstva za krmila, pa se primeša dvakrat na teden. Prašek **Mastin** je dobil najvišje kolajne na razstavah v Londonu, v Parizu, v Rimu in na Dunaju. Tisoči gospodarjev hvalijo **Mastin**, ko ga enkrat poizkusijo, in ga ponovno rabijo. 5 zavojev praška **Mastin** zadostuje za 6 mesecev za enega prašiča ali vola, da se bolje redi.

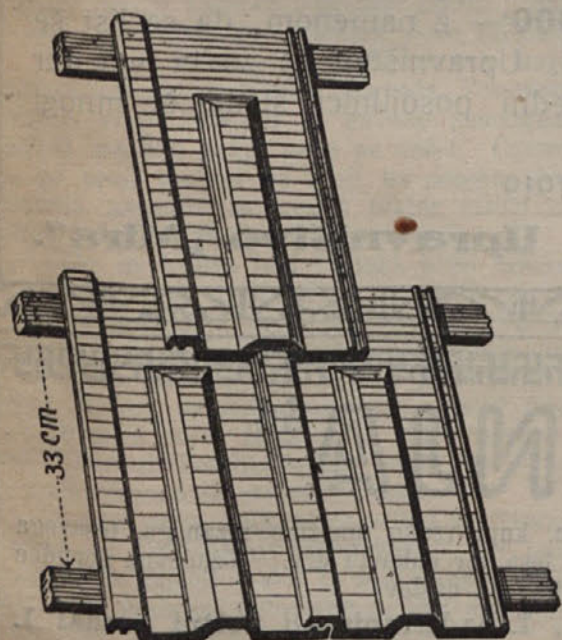
Ako se **Mastin** pri Vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem ga naročite po pošti. 5 zavojev **Mastina** K 17-50 poštne prosto na dom.

Mazilo zoper garje

(naftamazilo) uniči pri ljudeh garje, lišaj, srbečico, kožne bolezni, izpušča je. Pri živini uniči garje. 1 lonček 6 K, po pošti 7 kron.

Lekarna Trnkóczy

Ljubljana, Kranjsko, zraven rotovža.

Združene opekarne

preje **F. P. Vidic & Komp., Vič – Ivan Knez, Brdo**

nudijo

zarezane strešnike.

Vprašanja na

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana.